

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Duodecima. De integerrima Deiparæ Mariæ virginitate pulchra, & solida ex priscoru[m] Patrum selectioribus monumentis contextitur Catena, quæ ob singularem eruditionem, ac vberrima[m] ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

perueniet in te, & virtus Altissimi obun-
brabit tibi: vnde sicut conchilium ex
parte inferiori omnino clausum est, ne
terrestrem humorem sugat, ex parte ve-
rò superiori apertum est, vt cœlestem in-
fluxum recipiens pretiosam margaritam
in se concipiat; non secus in Deipara
Maria inferior portio animæ eius clausa
erat omnino non solum libidini, sed &
omni terrestri affectui, portio verò supe-
rior eiusdem cœlestibus imbribus, ac di-
uinis Spiritus sancti influxibus patebat,
quibus ipsa plena, & locupletata copio-
sè Ecclesiam Catholicam irrigat. rectè
ergò fontem signatum, & puteum aqua-
rum viuentium, quæ fluunt de Libano,
illam vocat. Facit ad idem secundum ex-
positionem Ruperti, ille alius Cantico-
rum locus: *Duo vbera tua sicut duo hinnuli
capre & gemelli, qui pascuntur in liliis*: Scio
Doctores in variis abissi sententias in
expositione horum verborum: quidam
enim per duo vbera intelligunt vetus, &
nouum testamentum, quibus Ecclesia
lac suæ doctrinæ fidelibus propinat: Alij
per duo vbera intelligunt duas tabulas
legis Mosaycæ, alij amorem Dei, & a-
morem proximi significare autumant,
alij ad virginem illa referentes aiunt, per
duo vbera denotari duplicem eius ma-
ternitatem, primam naturalem respectu
Christi, secundam spiritualem respectu
fidelium, quos in filios adoptauit. sed
melius Rupertus nostro argumento in-
feruiens docuit per duo vbera intelli-
gi virginitatem Deiparæ cum fecunditate
coniunctam; vnde eleganter dixit:
Nulli vnquam femina conigit, vt iisdem v-
beribus lactet filium, & Virgo permaneat, &
sola vtrumque gratiæ tantæ donum appre-
hendat.

Ad hæc sub nomine Melchisedech,
sub quo Christum Dominum intelli-
gi vnanimis est omnium Patrum sententia,
quam verba Dauidis satis confirmant:
*Tu es sacerdos in æternum, secundum ordi-
nem Melchisedech*: necnon, & D. Paulus

ad Hebræos scribentis, arcanum natiui-
tatis illius ex matre Virgine delitescit, vt
auctor est D. Gregorius Nazianzenus:
vbi affirmat Christum Dominum in na-
tiuitate sua factum fuisse integrum Mel-
chisedech, quia (vt acutè satis adnotauit
ibidem Nicetas eius interpres) Filius Dei
autem incarnationem erat semi Melchise-
dech, qui licet ex Patre, non tamen ex
matre processerat, cum verò homo ortus
est ex muliere, integer Melchisedech fa-
ctus est, vtpote, qui sine matre in æter-
nitate, sine patre in tempore genitus est.
sicut ergo (vt fingebant Antiqui) Mi-
nerua ex Ioue patre absque matre, &
Mars ex matre sine patre; ita non fide,
sed veracissime Christum confitemur ab
æterno sine matre, & in tempore absque
humano patre natum. Vnde Franciscus
Georgius in harmonia mundi adnota-
uit, nomen Iesus componi ex illis duo-
bus nominibus Iehoua, & Miriam ad si-
gnificandum Christum Dominum esse
ex Iehoua sine matre, & ex Miriam sine
patre, cui sit honor, & gloria in sæcula
sæculorum. Amen.

HOMILIA XII.

De integerrima Deipara Maria virgi-
nitate pulchra, & solida ex prisco-
rum Patrum selectioribus monu-
mentis contextitur Catena, quæ ob
singularem eruditionem, ac vberri-
mam conceptionum animi copiam,
non poterit legenti non vtilis esse
pariter, & iucunda.

ILLUD sane non leue,
imo inrefragabile argu-
mentum esse aybitor ad-
uersus hæreticos, quod
omnes Sancti Patres,
nullo dempto, vnanimi
Ggggg 2 con-

D. Greg.
Naz. orat.
38.

Georg. in
harmon.
mundi cant.
2. 10. 6. ca. 7.

Cant. 4.

Rupert. sup.
a. 4. Cant.Psal. 109.
ad Heb. 7.

consensu, Marię virginitatem numquam violatam constanter asseuerant, quos inficiari velle summa temeritas, perficitatę frontis inditium, execranda inuercundia, immo apertissima fatuitas & amentia est: maxime Christo Domino ad illos dicente: *Non enim estis vos qui loquimini, sed spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis.* Primum ergo huius catenę annulum apponat.

Matth. 10.
*Cyrl. Iero-
sol catech.
18.*

D. Cyril Ierosolymitanus, qui perdoctę, ac erudite aduersus Deiparę Marię virginitatis infestissimos hostes in hunc modum inuehitur: Perquire, utrum est difficilius senem & sterilem, mulieribus iam deficientibus parere, aut virginem iuuenem generare? sterilis erat Sara, & deficientibus iam mulieribus, pręter naturam peperit. Igitur cum & sterilem, & virginem parere, sit pręter naturam, aut vtrumque nega, aut vtrumque concede. Idem enim Deus vtrumque operatus est. Neque enim audebis dicere, quod illic quidem possibile, hic autem impossibile est Deo. *Ei rursus:* Quę natura manum hominis vna hora in diuersas species mutare potest, & rursus restituere? quomodo igitur Moysis manus sicut nix alba apparuit, & rursus statim albedine illa destituta est? Sed dicet: quia Deus voluit, mutata est. illic Deus volens potest: hic autem numquid non potest? ac illud quidem signum ad Aegyptios tantum, hoc autem datum erat signum vniuerso orbi. O Iudęi, vtrum autem difficilius est Virginem parere, aut virgam in animal mutari? Confitemini, quod tempore Moysis rectissima virga serpentina specie facta est, & horrenda fuit etiam proiicienti illam. Et qui ante tenebat virgam, paulo post fugiebat illam tamquam Draconem. reuera enim draco erat, fugiebat autem non metuens, id quod tenuit, sed timens mutatum. Dentes habuit virga, & draconis oculos: de virga itaque oculi pullularunt, & de vtero Virginis puer non nascitur, Deo volente? Taceo hic, quod & virga Aaron, quod reliqua arbores per annos

plures faciunt, hoc per vnā noctem fecit. Quis enim nescit, quod virga cortice destituta, etiam si in medijs fluminibus planteretur, numquam florebit? Sed cum Deus non naturam arborum sequatur, verum naturę est fautor, etiam infructuosa siccęque virga, & sine cortice effloruit, & nucum fructum protulit. Qui igitur virgę propter typicum summum sacerdotem, pręter naturam fructum contulit: numquid Virgini, vt verum sacerdotem summum pareret. hoc non conferret? o doctissimi Iudęi, inquit, vnde Adam factus est? Nonne Deus accepit puluerem de terra, & creauit creaturam hanc admirandam? Quid igitur? lutum quidem in oculum mutatur, & virgo non generabit? quod apud homines maxime est impossibile, numquid Deus pręstare non poterit?

D. Chrysostomus cognomento, os aureum, D. Chryst. inter aliam multa quibus perpetuam Dei genitricis probat virginitatem, hæc nobis contestata reliquit. Ancilla est Deipara, Virgo est, & mater. Nemo hic ambigat, ac dicat, quomodo si Dei ancilla est Maria, Dei quoque parens est? fide, o homo, quę dicuntur, apprehende; crede, inquam, & anxie noli perquirere. Alioquin si duntaxat, ratione assequeris, quę credere volueris, caue ne in periculum te ipse conijcias. Si verò verbi interuenio, & Ecclesiasti fidem adhibueris, non tu rationem de fide tua, sed Antistes redditurus est. Crede igitur his, quę de Virgine à nobis dicuntur, neque dubites eandem, & Dei Ancillam, & Dei parentem, tum rursus virginem, & matrem profiteri. Ancilla quidem est, quia vera illius, qui ex ipsa prodijt creatura, Deipara est, quandoquidem Deum ipsum, qui carnem ex ipsa suscepit, enixa Virgo est, vt pote omnis virilis seminis, omnisque concubitus expecti: ac mater est, denique quod parens eius effecta sit, quę absque principio ab ipso pariente suam habuit generationem.

Dihm

D. Leo ser.
2. de Nat.
Dom.

Diuus Leo Papa, qui aduersus hereticos frequenter rugiebat, sic de Mariae uirginitate loquitur: Humano usu, inquit, & consuetudine, quod credimus caret; sed diuina potestate subnixum est, quod uirgo conceperit, & quod uirgo pepererit, & uirgo permanferit. Non hic cogitur patientis conditio, sed nascentis arbitrium, qui sic homo natus est, quia uolebat, & poterat.

Iuse. Emiss.
homil. de
Nat. Dom.

Eusebius Emissenus, celebris inter antiquos Scriptor, sic Marianam uirginitatem extollit: Ecce absque uilius feminis incremento de intacta ac rudi terra secundum germen ascendit, & de radice mortali uitae arbitror effloruit, & salutifera propago nullo plantante processit. Obstupescit natura rerum, uirgo procreat sobolem, nullum procreandae sobolis experta consortem, & uenienti in uitam homini per unius confertur ministerium munus duorum. Creator ex creatura nascitur, & fructum uentris sui mater inuupta miratur, ac semina auctoris sui auctor efficitur. Quid primum mirer? quidve postremum? quod sine conceptu est collata fecunditas? an quod per partum magis est glorificata uirginitas? sed non mirum, si ita peperit: talis erat ille, cui nupsit: ait enim Angelus stupenti Mariae: Spiritus sanctus superueniet in te, & uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ecce praebitura Deo nascenti corporis sui habitaculum, prius mente efficitur Dei templum.

Luc. 1.

Chrys. de
Virg. Deip.

Chrysippus de uirginitate Deiparae, uirginem appellat solis ortum in haec uerba: Aue solis ortus, qui nullum ferre potes occasum: sol oriens orientem non infectit atrore, sed decorat splendore: ita Christus oriens orientem suum, id est uirginem, ex qua est ortus, non infectit corruptione, sed illustrauit admirabili in partu uirginitatis conseruatione.

B. Petr. Damian. ser. 3.
de Nat. Dom.

B. Petrus Damianus serm. 3. de Natiuitate Mariae: O mirabiliter fecunda uirginitas, quae nouo, & inaudito miraculo, & mater dici possit & uirgo. Qui toto mundo non capitur, puellae inuupte membris in-

funditur. Sentiebat quidem pondera ueteris, quae pudorem non amiserat castitate. Mirabatur partus insignia, quae nulla uiri nouerat contagia: erat spes in partu, cum non fuisset uoluptas in coitu. Immensum concepit, aeternum genuit, genitum ante saecula parturiuit, qui sibi, & munus fecunditatis attulit conceptus, & decus uirginitatis non abstulit natus.

D. Gregorius Nazianzenus de Christo patiente, armina Graeca eoidit, quae Latino sermone translata refert Cassiodorus lib. 1. de Deipara cap. 4.

Libidinis auersor, ut nec uerbulo
Audire pictura, nec eas seram aspiciere
Speruendo siquidem haec uirginem animum
possideo,

Testem facio, quem latere potest nihil, uanquam uilla

Placuit, nec animum capite emus.

Sed & alia in hunc modum scripsit.

Virginis ab alio prodijt matris luce
Claustraque surgens, sepulchro exiit uelut
antea
Infracto, seruans claustra quam castissimè.

D. Hieronymus lib. 1. aduersus Iouinianum D. Hierony.

tom. 2. haec scripsit: Hortus conclusus, fons signatus, soror mea sponsa: Quod clausum est atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, matris & uirginis, & tamen haec uirgo perpetua multatum est mater uirginum. Intra Apologia aduersus Iouinianum eodem locum explicans: Hortus conclusus: ait: Maria, fons signatus, de quo fonte ille fluuius manat iuxta Ioel, qui irrigat torrentem spinarum, quae suffocant sementem patrisfamilias. Haec est porta Orientalis, ut ait Ezechiel, semper clausa, & lucida, operiens in te, uel ex te proficiens sancta sanctorum, per quam sol iustitiae, & pontifex noster ingreditur & egreditur.

D. Gregorius Nyssenus ea qua solet eloquentia praecantata Deiparae decantare serm. de sancta Christi natiuitate, inquit: Ecce uirgo concipiet, & pariet filium. O miraculum ingens,

GGGGG 3 ingens,

ngens, Virgo mater fit, & virgo permanet, & nec virginitas partum prohibuit, neque partus virginitatem soluit. dicebat enim eum, qui propter integritatem initium faceret ab ea, quæ natiuitati eius inferuisset, integritate, atque incorruptibilitate. Hoc mihi longè ante per eam, quæ ei per lumen facta est, Dei apparitionem, magnus ille Moyses animaduertit se videtur, cum ignis accenderetur ex rubo, & rubus non conflagraret, nec consumeretur. Transiens inquit, videbo visionem hanc magnam. Non de loco ad locum, opinor, sed ad illud tempus transgressionem referens. Cum enim quod intercessit medium tempus transiret, id, quod nunc in flamma ac rubo per figuram significabatur aperte in eo, quod in Virgine contigit, mysterio reuelatum est: Vt enim illic frutex & incēdit ignem & non crematur: itidem etiam hic virgo, & lumen parit, & pariendō non corrumpitur.

D. Bernard.

D. Bernardus homil. 2. super Missus ait: Et nomen virginis Maria. Maria maris stella dicitur, & hoc nomen matri Virgini valde conuenienter aptatur. Ipsa namq; aptissimè syderi comparatur, quia sicut sine sui corruptione sydus emittit radiom, sic absque sui læsione Virgo parit filium; nec syderi radius suam minuit claritatem, nec Virgini filius suam integritatem. *Et serm. 7. de verbis Apocalypsis:* Fulget etiam nouus ille conceptionis modus, vt non in iniquitate, sicut alię mulieres, sed superueniente Spiritu sancto verum Deum, & Dei filium genuit, vt idem ipse Dei, atque hominis filius, vnus omnino Deus, & homo prodiret ex Maria: abyssus est luminis, nec facillè dixerim, quod vel Angelicus oculus ad huius fulgoris vehementiam non caliget. De cætero sanè & virginitatem carnis, & propositum virginitatis, & ipsius quoque propositi nouitas vehementer illustrat, vbi verò in promissione filij manifestum virginitatis periculum videbatur, nō posuit vltra dissimulare, quin diceret: Quo-

Lucey.

modo fiet illud, quoniam virginitas non cognoscitur merito proinde & illa meruit benedictionē, & hanc non amisit, vt longè gloriosior fiat, & virginitas ex fecunditate, & ex virginitate fecunditas, ac mutuis sese radiis illustrare hæc duo sydera videantur.

Idem etiam D. Bernardus serm. 4. in Assumptione. Vnum est, inquit, nec primam similem visam est, nec habere sequentem, gaudia matris habens cum virginitatis honore. Optimam partem elegit sibi Maria, optimam planè, quia bona fecunditas coniugalis, melior castitas virginialis, prorsus autem optima fecunditas virginica, seu secunda virginitas. Mariæ priuilegium est, non dabitur alteri, quod nō auferretur ab ea: singulare est, sed continuò etiam indicibile inuenitur, vt nemo assequi possit, sic nec eloqui quidem. Quid si, & illud adicias: cuius mater, quæ iam poterit lingua, etiam si angelica sit, dignis extollere laudibus Virginem matrem? matrem autem non cuiuscumque, sed Dei.

D. Epiphanius heresi. 78. hæc eleganter in idem argumentum scripsit: Quis vnquam aut quo seculo ausus est proferte nomē S. Mariæ, & interrogatus, non statim intulit Virginis vocem? ex ipsis enim nominibus epithetis, etiam virtutis signa elucet, dignitatis enim appellationem acceperunt iusti, vnusquisque decenter, vt congruum fuit: & Abraham quidem impolitum est epitheton, amicus Dei, & non dissoluetur: Iacob vero, vt Israel vocetur, & non alterabitur; Apollolis Boanerges, hoc est, filij tonitruu, non relinquetur; & S. Mariæ vox, Virgo, & non mutabitur, impolluta enim permansit, & sancta.

Antiquissimus item Petrus Rasentis, cuius verba refert D. Ildephonsus lib. de perpetua virginitate S. Mariæ, & eius parturitione hæc memoranda valde scripsit: Non te conceptus turbet, non te partus confundat auditus, quando virginitas quidquid est humani pudoris excusat: Quæ hic veterandæ læsio, vbi iniit diuinitas cū amica sibi

Petr. Rasentis apud S. Ildephons.

sibi semper integritate consortium? ubi est interpretis angelus, fides pronuba, desponsatio castitas, dotatio virtus, iudex conscientia, causa Deus, conceptus integritas, virginitas partus, virgo mater. *Ac deinde de eodem*: Stulte, vnde fordes in virgine matre, ubi non est concubitus cum homine patre? vnde fordes in ea, quæ nec concipiendo libidinem, nec pariendo est passa dolorem? Vnde fordes in domo, ad quam nullus hospes accessit, sed solus in eam fabricator Dominus venit? vestem quam non habebat induit eam, quia sicut inuenit, clausam reliquit? & sicut ille natus, est solus inter mortuos liber, sic istius, ex qua natus est, matris pudor, solus integer est. Et ideo nemo vestrū iudicet humano modo, quod diuino geritur sacramento. Nemo mysterium cœlestis discutiat ratione terrena: nemo ex vsu tractet nouitatis arcanum: nemo quod singulare est, vilo metiatur exemplo.

Orig. in hom.

Origenes homilia 1. ex variis tom 3. exponens verba illa Matthei: Cum esset desponsata mater Iesu Maria Ioseph, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto, ait: Mater eius, mater immaculata, mater incorrupta, mater intacta, mater eius, cuius eius? mater Dei vnigeniti, Domini, & regis omnium, plasmatoris & creatoris cunctorum: illius qui in cœlis est sine matre, & in terra sine patre. O magnum, & inenarrabile sacramentum! ipsa eademque Virgo, ipsa & mater Domini, ipsa & genitrix, ipsa eius ancilla, plasmatio eius, ipsa quæ genuit. Et quis cogitare potuit, ut mater Virgo esset, & intacta generaret, quæ & virgo permanens, & genuit? Sicut enim quondam rubus comburi videbatur, & ignis eum non tangebatur, & sicut tres pueri in camino ignis inclusi habebantur, & tamen eos non lædebat incendium, nec odor fumus erat in eis; vel quæ admodum Danieli intra lacum Leonum incluso claustris non apertis, allatum est prandium ab Habacuc, ita & hæc Virgo sancta genuit Deum, sed intacta perman-

sit. Mater effecta est, sed virginitatem non amisit.

Origenes explicans verba illa Matthei 23. Vt veniat super vos omnis sanguis iustus, qui effusus est, &c. vsq; ad sanguinem inquit: Zachariam dici patrem Ioannis Baptistæ, de quo per canonicas scripturas ostendere non possum, quod Scribæ, & Pharisei interfecerunt eum inter templum, & altare; sed venit ad nos quædam traditio talis, & quasi sit, aliquis locus in templo, ubi virginibus quidem consistere licet, & orare Deum. Expectatæ autem thorum virilem non permittebantur in eo consistere. Mariam autem, postquam genuit Saluatorem, ingrediens adorare, stetit in illo virginum loco: prohibentibus autem ijs, qui nouerant eam iam filium genuisse, Zacharias stetit, atque dixit prohibentibus eam, quoniam digna est Virginum loco, cum sit adhuc virgo. Ergo manifestissime Zachariam aduersus legem agentem, & in loco virginum permittentem stare mulierem, occiderunt inter templum, & altare Iudæi

Hanc eandem historiam docet Basilus huius verbis. Hæc historia ex traditione ad nos vsque peruenit. Zacharias Mariam post Domini conceptionem in Virginum loco constituens à Iudæis inter templum, & altare interfectus est: à populo namque accusatus, quod rem prodigiosam, inauditamque prædicaret, Virginem videlicet parientem cura virginitatis corruptionem.

Eandem etiam historiam reperio apud D. Gregor. Nyssen. Gregor. Nyssen. serm. de sancta Christi natiuitate. Sed iam D. Ambrosium audiamus ep. 8. dicentem: Quid incredibile, si contra vsum originis naturalis peperit Maria, & virgo permanens, quædo contra vsum naturæ in mare vidit, & fugit atque in fontem suum fluenta Iordanis remearunt? non ergo excedit fidem, quod Virgo peperit, quoniã legimus petram vomuisse aquas, & in montis speciem maris vnda solidata est, non ergo excedit fidem, quod homo exiuit de Virgine, quando petra profon-

Orig. sup. a. 23. Matthei.

Basil. hom. 15. ex variis huius hom. tom. 1.

Greg. Nyss. de sancta Christi natiuitate. D. Ambros. epist. 8.

fontis.

fontem fluminum fecerunt, ferrum super aquas natiuit, ambulauit homo super aquas; ergo si hominem vnda portauit, non potuit hominem virgo generare? Et

Ezech. 44.

lib. de institutione virginis cap. 7. incidens in locum Ezechielis 44 porta hæc erit clausa; inquit: Quæ est hæc porta, nisi Maria? id eo clausa, quia Virgo: porta igitur Maria, per quam Christus intrauit in hunc mundum, quando virginali fufus est partu, virginitatis claustra non soluit, sed inuolata integritatis durauere signacula, cum exiret ex virgine, cuius altitudinem mundus sustinere non posset.

D. Maxim.

Et D. Maximus homil. 3. in natali Domini: Non pures, ait, nouum hominem in alao virginis Deum potuisse formare, qui cum primum conderet hominem, nec semen patris, nec viscera materna quæsiuit: dic itaque, quicumque es superæ dispensationis arbiter, & discussor, quæ tibi videtur virtus euidentior, partum de disse virgini, aut perfectum hominem creasse de terra? Primus enim homo (vt ait Apostolus) de terra terrenus; secundus homo, de celo celestis: Contraria horum esse contendis, quod in mysterio redemptionis nostræ, sine viro puella æfferitur conceptisse. cuius quæso naturæ est, quod in parente generis nostri caro sine carne formata est: quæ est illa ratio, in dõ quam cæca contentio, vt non credatur Deum hominem facere posse de fœmina virgine, quem creditur fecisse de puluere. Si omnipotens õ homo tali in negotio esse percipis, cur de ope tractas: omnia enim sicut legitur Dominus, quæ voluit fecit in celo, & in terra, & homil. 2. de Cruce, & sepultura. Vterum virginis comparat sepulchro Christi, in quo nondum positus quisquam fuerat: estque non parua similitudo inter hæc duo, cum & Maria virgo, & sepultura Christi virgo existerit, siquidem nondum in ea, quæquam positus fuerat: & sicut à sepulchro, lapide illæso exiit Christus, ita ex vtero materno illæsa virginitate prodiiit; & sicut sepulchrum lignatum est, ita

I. Cor. 15.

& vterus Mariæ signatus fuit signaculo, & sigillo virginitatis. & ideo Maria: Hortus conclusus, & fons signatus dicitur.

D. Fulgentius sermone de laudibus Mariæ, D. Fulgentius hæc scribit: Qui dirupta corporum membra in aliis poterat integrare tangendo, quanto magis in sua matre, quod inuenit integrum, potuit non violare nascendo? Creuit enim eius partu integritas potius, quàm decreuit, virginitas ampliata est potius, quàm fugata. Et lib. 4. de Fide ad Petrum cap. 2. Quia in conditione generis humani, quæ de solo viro facta est contigit, vt moris vinculo teneremur obstricti, hoc in redemptione humani generis diuina bonitas egit, vt per virum, qui de sola muliere natus est, vita hominis redderetur. illic humanam naturam nequissima deceptione sibi diabolus in peccati similitudinem sociauit, hic Deus humanam naturam in vnitæ personæ suscepit: ibi fœmina decepta est, vt fieret filia diaboli, hic virgo gratia repleta est, vt fieret mater summi, atque incommutabilis nigeniti Dei. Ibi angelus deiectus per superbiam seductæ mulieris animam obtinuit: hic Deus humilians se per misericordiam, in contritæ Virginis vterum ex ea nasciturus impleuit.

D. Cyprianus 1. contra Iud. cap. 9. ait: Non aliqua naturæ iniuria matrem Domini læsit, quoniam sine tormero peperit, quæ in conceptione caruit voluptate: vtro maturus ab arbore baiula fructus elapsus est, nec oportuit vellicari, quod sponte prodibat.

D. Augustinus. serm. 14. de natali Domini: Ipsa inquit, lex sine graphio scripta est in tabulis lapideis. lege, & intellige, quod panem in heremo terra produxerit, cuius semen nullus induxerit arator, virga etiam Aaron annis plucimis siccata in templo floruit, nuces produxit: ergo qui scripsit lapideas tabulas sine stylo terreo, ipse grauidauit Mariam Spiritu sancto; & qui produxit panes in heremo sine aratore, ipse prænantem virginem reddidit sine

Ioan. 19.

line

S. August. sine corruptione; & qui fecit virgam sine humore folia germinare, ipse fecit filiam David sine femine. *Et in serm. in Dominica ante natale Domini, ait:* Dicat mihi Iudæus incredulus, quomodo arida virga floruit, & fronduit, & naves protulit? & dicam illi, quomodo virgo contemperit, & pepererit. *Idem August. serm. 63. de natiuitate Christi, ait:* Maria mater Christi electa est, super omnes creaturas, & præelecta, vt de mundissima matre mundissimus nasceretur filius, quia sicut in cælo habuit Christus patrem immortalem, & incorruptibilem, sic & in terra habet matrem, omni corruptione carentem. *Et lib. 3. de mirabilibus sacre Scripturæ capit. 2. dicit:* Contra cunctos hominum conceptionis consuetudinem, absque viri femine, & carnalis oblectamento voluptatis, Virgo concepit, & sine damno virginitalis peperit. *Et lib. 4. de Symbolo ad Cathecumens, inquit:* Aluus tumescit virginis, claustrum pudoris permanet; impletur uterus matris, sine vlllo cõplexu patris: fecit prolem, quæ se ignorabat coniugem. Angelus ad virginem loquitur, à Virgine cor præparatur, Christus fide concipitur. Miraris hæc? adhuc mirare: parit mater, & virgo foeta, & intacta: nascitur filius sine homine patre, qui fecit & ipsam matrem. *Ac tandem super Psalm. 21. perlepidè dixit:* Quare vermis? quia mortalis, quia de carne natus, quia sine concubitu natus: quare non homo? quia in principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.

B. Irenæus Lugdunensis lib. 3. cap. 31. eleganter dicit: Quæmadmodum Adam protoplastus de rudi terra, & adhuc virgine (nondum enim pluerat Deus, & homo non erat operatus terram) habuit substantiam est plasmatus ex manu Dei, ita recapitulans in se Adam ipse, Verbum existens ex Maria, quæ adhuc erat virgo rectè accipiebat generationem Adæ recapitulationis. *Et lib. 5. contra hæreses, circamedium ait:* Quæmadmodum Eva seducta

est per Angelum, ita & Maria, vt portaret Deum, euangelizata est per Angelum; & sicut illa seducta est, vt esset Deum, sic hæc suasa est obedire Deo, vt virginis Euz virgo Maria fieret aduocata: & quemadmodum allicitum est mortigenus humanum per virginem, soluitur per virginem.

Tertullianus Carthaginensis lib. de carne Christi, paulo post medium, inquit: In Virginem Eua interpretat verbum ædificatorium mortis, in Virginem æquè introducendum erat Dei Verbum extructorium vitæ, vt quod per huiusmodi sexum abierat in perditionem, per eundem sexum redigeretur in salutem. Crediderat Eua serpenti, credidit Maria Gabrieli, & quod illa credendo deliquit, hæc credendo deleuit. Sed Eua nihil tunc tale concepit in vtero ex Diaboli verbo: Imò concepit: nam exinde, vt abiecta pareret, & in doloribus pareret, verbum diaboli semen illi fuit. Enixa est denique Diabolum fratricidam, è contra Maria eum edidit, qui carnalem fratrem Israel interemptorem suum saluum quandoque præstaret. In vuluam ergo Deus verbum suum detulit bonum fratrem, vt memoriam mali fratris eraderet. *Ad calcem etiam libri de Mariæ perpetua virginitate differit, & libro de Virginitate velandis, contra Ebionem disputat:* Doretque ibidem, mulierem etiã posse Virginem significare Mariam: Quam, ait, Virginem vtrique constat fuisse, licet Ebion resistat. Agnosco & Angelum Gabrielem ad Virginem missum, sed cum benedicit illam inter mulieres, etiam Virginem deputat: Benedicte tu inter mulieres. Sciebat & Angelus mulierem, etiam virginem dici. Quod si ex Virgine natus est Christus, licet ex desponsata, tamen integra, agnosce mulierem, etiam virginem, etiam integram dici.

D. Leo Papa in eam singularem incidit cogitationem serm. 5. de natiuitate Domini, vt putaret, quod mirandus Christus ortus ex virgine nobis in hoc quoque profici, vt sacri baptismi

H h h h

Junius

Tertull. Carth. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

smatū admonemur, ac pulchram eius velut imaginem adumbrantem habeamus: verba eius sunt hæc: Originem, quam sumpsit Christus in utero Virginis, posuit in fonte baptismatis. Dedit aquæ, quod dedit matri: virtus enim Altissimi, & obumbratio Spiritus sancti, quæ fecit, ut Maria pareret Saluatorem, eadem facit, ut regeneret vnda credentem: Omni homini nascenti, aqua baptismatis est instar vteri virginalis, eodem Spiritu sancto replente fontem, qui repleuit & Virginem, ut peccatum, quod ibi vacauit conceptio, hic mystica tollat ablutio.

Euag. Abb. Beatus Guericus Abbas, qui tempore D.

Psalm. 45. Bernardi mirificè floruit, multa in hoc genere argumenti eleganter, & eruditè prosecutus est, quæ proinde ad locupletandam hanc auream catenam hic adiungenda duxi: loquens ille serm. 2. in Annuntiatione de conceptu Christi in vtero Virginis, ait: Ab hoc ergo die Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster, Deus Iacob, quia hodie est Domini assumptio nostra, ut inhabitet gloria in terra nostra. Prorsus hodie benedixisti Domine terram tuam illam, benedictam in mulieribus: Hodie dedisti benignitatem Spiritus sancti, ut terra nostra daret benedictum fructum ventris tui; & rorantibus cælis desuper uterus virginalis Saluatorem germinaret. Maledicta terra in opere præuaricatoris, quæ etiam exercitata, spinas & tribulos germinat heredibus maledictionis; ac nunc benedicta terra in opere redemptoris. quæ remissionem peccatorum, fructumque vitæ parturit vniuersis, & filiis Adæ præiudicium originalis dissoluit maledicti. Prorsus benedicta illa terra, quæ omninò intacta, nec fossa, nec seminata, de solo rore cæli Saluatorem germinat, & mortalibus panem Angelorum, alimoniam vitæ æternæ ministrat.

Hæc itaque terra, quia inculta erat, videbatur esse deserta, sed erat optimo fructu referta: videbatur esse heremus solitudinis, sed erat paradysus beatitudinis. Planè hortus deliciarum Dei: he-

remus, cuius campi germinauerunt gemmen odoris; planè desertum refertum, de quo agnum dominatorem terræ Pater emisit; Emitte (inquit) agnum, Domine de petra deserti; id est, abscinde petram de petra, sanctum & inuiolabilem sancta & inuiolata proferat virginitas. Sanè in hoc ipso satis decenter Christi occasus ortui, sepultura respondet conceptioni; dum videlicet emittitur agnus de petra deserti, condendus in petra monumenti, & cuius corpori monumentum excidendum erat in petra, ipse ab initio cõceptus sui, & corpus sibi excidit de petra, & corpori locum in petra; sic integritatem petræ, cū de ea emitteretur, nō imminuens, sicut nec signatam sepulturæ petram, cū de ea egrederetur, apertens. Si ergo petra Christus (ut ait Apostolus) non degenerat à matre filius, quando & ipsa petra nomine censetur. An non rectè vocatur petra, quæ & in amorem integritatis, proposito firma, affectu solida, sensu quoque ipso aduersus illecebram peccati tota insensibilis erat, & lapidea? An non rectè petra virginalis integritas, quæ & nihil parit per naturam sui; & cum patris virtute diuini, nec admittens conceptum, nec emittens partum, nouit aperiri? Sed aperiat terra (inquit Esaias) aperiat, & germinet Saluatorem. O sancte Esaias, quid dicis, aperiat: quid ergo est, quod Dominus ad Ezechielem testatur: Porta hæc clausa erit, & non aperietur. An tibi referatur fuit tantummodo consiliū focundandæ matris, & clausum tibi mysteriū clausæ perenniter integritatis? Absit, inquit, nemo magis, quàm ego conscius huius secreti. Quomodo enim me latuisset perpetuæ virginitatis mysterium, qui tantò ante prædixi: Ecce virgo concipiet, & pariet filiū. Quæris igitur, quomodo dicamus ergo, aperiat, si illa, non aperietur? Non aperietur Domino (sicut ibidem ad ipsam dicitur Ezechielem) vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam? Aperietur autem Domino

Domino non virginalis integritas corporis, quia (sicut Ezechiel post prædicta subdidit:) hæc clausa erit ipsi etiam principi, sed aperietur auris, & porta cordis, quia videlicet intrauit per aurem Virginis Verbum incarnandum, & exiit per clausam portam corporis incarnatum. *Gen. 8.* Pone me, inquit, ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum. Iesus quippe impressus in corde, expressus in opere: sigillum planè, & munimentum est inuolabile castitatis sponsæ suæ, & eo ipso quo se imprimit per imitationis formam, imponit etiam incorruptionis custodiam. Sit ergo, ô Virgo, fidelis auris tua aperta ad audiendum, & mens tua ad credendum: auribus percipe verbum Angeli, & corde suscipe Verbum Altissimi, & corpore concipe filium Dei. Dic & tu, ô beata, tam humilis, quam fidelis. dic: Dominus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico: retrosum non abij: Ecce ancilla Domini, præstosum eius volentati, quinimò iuabo votis, si possum: fiat mihi secundum verbum tuum.

*Gen. 2.**Ibid.**Guaricus Abbas. Isaiæ 7.*

Rufinus idem Guaricus Abbas serm. 3. de Annuntiatione: Locutus est Dominus ad Achaz dicens: Pete tibi signum? non petam, inquit, & non tentabo Dominum. O religio prophana, ô pietas execranda. ô humilitas dolosa. Ne tentes (ut ait) Dominum, contemnis Dominum? Quomodo enim tentares, si fideliter obedires? Nunc autem quomodo non grauius tentas, quem manifesto contemptu irritas? Nouimus utique, nouimus dolum, & inuidiam Iudaicæ radicis, quæ & antequam Christus nasceretur, inuidere coepit gloriæ illius. Nam & iste Achaz quantum ex vita, & moribus ipsius intelligi datur, cultor idolorum erat, non alia religione, aut metu signum recusauit petere, cum iuberetur, nisi ideo, scilicet, ne Dominus glorificaretur. Sanè mira, & plane signa ira Dei, & hominum, tam dira peruersitas Iudeorum, qui cum iubentur signa querere, reuocant, nõ ut flagant, ne tentent,

sed ne glorificent Dominum: cum non iubentur, tentant, & querunt, & si dantur, calumniantur, & iniuriæ contendunt, ut manifestè conficiantur, quia tentantes querebant, non ut crederent facienti, sed ut insultarent non facienti. O gens peccatrix, semen nequam, filij scelerati, ait Isaias, nunquid parum est vobis molestos esse hominibus, mihi, & aliis prophetis, imò vniuerso generi hominum, quia molesti estis, & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Quia enim vos in peruersum, aduersum eam inceditis, & ipse ut ait peruersus incedet vobis. Non vultis signum dari, ne glorificetur auctor miraculi: Et ipse propter hoc dabit, ut ipse glorificetur, & confundamini. Fac Domine, fac mecum signum in bonum, ut videat, qui me oderunt, & confundantur, ait de Iudæis ad patrem filius. Primum autem signum, quod pater, & filius operati sunt in confusionem infidelium, & gloriæ fidelium, in testimonium suæ virtutis, & opus nostræ salutis, arbitror hodiernum esse virginis conceptum. Nam de ipso cum præmissum esset, dabit Dominus signum quasi querentibus, quod signum? intulit contextus prophetæ, verbis tamen Euangelistæ: Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, ut planè aut consequentia, vel veritate contextus careat, aut quod est probabilius, mendacium Iudeorum latebram non habeat. Merito proinde cum iam generatio praua, & adultera signum querit signum non datur ei, nisi signum Ionæ, ut videlicet, quia ob peruersitatem mentis nõ edificantur signo virtutis, sed adaliantur signo infirmitatis, triduanæ sepulturæ, & mortis: nam verbum crucis, & mortis Iudæis qui pereunt, scandalum est; his autem, qui salui fiunt, id est nobis, virtus Dei est: nec minor, aut inferior nobis est filius hominis in corde terræ, quam in confessa paternæ dexteræ. Signum quippe, quod illi recusauerunt, siue in profundum inferni, siue in excelsum supra, nos fide plena, ac verè ratione deuota

*Isaiæ 6.**Isaiæ 7.**Matth. 12.*

H h h h h 2 susci-

suscipimus, agnoscentes filium, quem concepit Virgo, in profundo inferni signum nobis esse liberationis, & veniæ, in excelsum supra, signum & spem exultationis esse, & gloriæ. Qui enim primum descendit in inferiores partes terræ, ut in sanguine testamenti sui extraheret viatos de lacu, in quo non est aqua, ipse est, & qui ascendit super omnes cælos, ut ad impleret omnia. Iam levavit Dominus signum primum in patibulo crucis, postmodum in throno regni: & exaltauit signum ad populos nationum, quia contradictum est ei à populo iudeorum, & quotidie à quatuor ventis congregat dispersos filios israel ad hoc signum. O radix Iesse, qui stas in signum populo- rum, super quem iam continent reges os suum, obstruatur etiam os loquentium iniqua, id est, iudeorum blasphematum, qui adhuc signo immaculati conceptus tui contradicunt, & nec Angelo Gabriteli credunt, quia non est impossibile apud te omne verbum. Beata, quæ credidit, cui hæc ratio satisfecit, & cum quesisset, quomodo filium susciperet, quæ non cognosceret virum: tam de integritate, quam de prole, securam deinceps effecit. Quicquid ergo garrat impietas infidelium, nobis concipiat, & pariat Virgo filium: nos quippe signum habemus in bonum, etiam matrem, & filium: Nobis planè mater tota miraculum est, quæ singulariter, & sine exemplo mater est, & virgo nobis filius totus miraculū, qui non solū singulariter, sed incomprehensibiliter Deus est, & homini Mater virgo concipiens, & patiens, signum nobis est, quia Deus est homo iste, qui concipitur, & paritur.

*Theodo. An-
gela Episc.*

Theodorus Ancyra Episcopus, in oratione de natali Christi in Concilio Ephesino habita appendice 5. cap. 2. tom. 6 dixit: O Virgo, quæ ipsum vicisti deliciarum paradysum: ille namque sine semine omne plantio- num genus protulit ex virgine terra, hæc autem Virgo, illa terra melior est, non enim pomorū protulit arbore, sed virga

Iesse Salvatore fructum hominibus offerentem; & illa terra Virgo erat, & illa virgo, sed illius quidem arbores nasci præcepit Deus, huius autem virginis ipse creator secundum carnem factus est germen.

D. Ildephonsus libr. de virginitate sanctæ Mariæ cap. 1. alloquens Virginem, inquit: Quomodo fiet, quæritis? de origine interrogas, de ratione persecutaris, & de experientia requiris, de ordine sciscitatis? audi inauditum oraculum, considera inusitatum opus, animaduerte incognitū arcanum, attende iustum factum: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Tota inuisibiliter Trinitas conceptionem operabitur in te. Sola persona Filij Dei in corpore tuo nascitura, carnem assumet de te; idoque quod concipietur in te, quod nascetur ex te, quod prodibit ex te, quod generabitur ex te, quod parturietur ex te, sanctum vocabitur Filius Dei; erit enim hic magnus, erit hic Deus virtutum, hic rex omnium sæculorum, hic factor omnium rerum: Ecce beata tu inter mulieres, integra inter puerperas, domina inter ancillas, regina inter sorores. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes: beatam te nouerunt omnes cælestes virtutes: beatam prædicant omnes vates, beatam celebrant omnes nationes: beata tu fidei nostræ, beata tu animæ nostræ, beata dilectioni nostræ, beata præconiis, & prædicationibus meis. Prædicam te, donec prædicanda es, laudam te, donec laudabilis es, seruiam tibi, donec seruiendum est gloriæ tuæ. Tu enim concipiens solum Deum, postremum sponsa facta es filij Dei. Tu generans simul Deum, & hominem, genitrix facta es filij Dei. Quem suscipiendo tantum, tibi hospes est Deus. Credula promissionibus Angeli, ideo donec fecundata es Spiritus sancti. Genuisti filium imperatoris, quem adorant Angeli, Deum in cælis. Sine consortio virili Dei filium edidisti, & post factum illibata mansisti.

Et post

Et post pauca conuertens se ad hereticam Iouinianum, his verbis eius petulantiam conficit: Audi quæso præcipue Iouiniane, corde sopito, fatue præcordiis, cognosce stulte, sensu disce caduce. Nolo pudorem nostræ virginis corruptum partu causis: nolo integritatem generatione decerpas: nolo virginitatem per exitum nascentis scindas. Nolo virginem genitricis officio priues, nolo genitrici virginis gloriæ plenitudinem tollas. Si horum vnum confundis, in toto confusus es. Si hæc concordantia nescis, concordia veritatis ipse priuatus es. Si hæc discordantia cauaris, semper discors iustitiæ inueniris; si Virgini nostræ, aut generationem, aut integritatem adimis, grandi dedecore Deo iniuriam facis. Negas enim valuisse incorruptam seruare, quem fateris absque corruptione adire virginem potuisse. Negas Deum, quod vellet facere quiuisse, quem contendis genitricem integram inuenisse, corruptioni deditam reliquisse. Vt ergo asseris omnipotentis diuinitas non profuit virginitati, sed obfuit, quia dum virginum decus nascendo violauit, summam virginitatem destruxit: ac per hoc ipsum astruis Virginem deturbasse nascendo, quam decorauerat ipse creando. Obmutescat os talia proloquens: hæbetescat cor talia meditans: adhareat faucibus lingua talia promens, nõ respiret sermo talia narrans. Ecce enim virgo ex Deo, virgo ex homine, virgo attestante angelo, virgo iudice sponso, virgo ante sponsum, virgo cum sponso: indubitata virgo, etiam dubitante sponso. Virgo ante filij aduentum, virgo post filij generationem; virgo cum filij natiuitate, virgo post filium natum; Verbo foecunda, verbo repleta, verbo vberissima, verbi partu digna; humana quidem natiuitate, humana lege, humano sensu, humana conditione, humana veritate, illæsa, incorrupta, inuiolata, intemerata, integerrima vere. Diuino autem munere, diuino fauore, diuina collatione, diuina adinuatione, diuino dono, diuino cõcessu. Nouo

opere, noua efficacia, noua operatione, nouo effectu partus. Cum conceptu virgo, per conceptum virgo, in conceptu virgo, post conceptum virgo, in partu virgo, cum partu virgo, post partum virgo. Virgo cum nascituro, virgo cum nascente, virgo post filium natum. Coniux dicta, & virgo coniux assumpta, & virgo coniux credita, & virgo cum coniuge simul, & prole perennis virgo, Ignota sepe per coniugio, ignota complexu, ignota tactu, ignota maritali collegio. Et tunc certè, tunc non dubie, tunc vere, tuac veraciter sancta Virgo, beata Virgo, gloriosa Virgo, honesta Virgo, sed post generationem incarnati Verbi, post natiuitatem Dei hominis facti, post generationem in Deo hominis assumpti, post natiuitatem Deo homini vniti. Sanctior, & sanctissima Virgo, beator, & beatissima Virgo, gloriosior, & gloriosissima virgo, nobilior & nobilissima virgo, honestior, & honestissima virgo, augustior, & augustissima virgo. Deinde ca. x. orationis sue a-

S. Ildephon.

cauleos contra alium hereticam intorquens, hæc præclara ei obijcit. Audi ergo & tu Heluidi, ad me attende impudorate, me a scultra impudice, me intuere inhoneste, me conspice inuerecunde. Quid impudicitia commoueris? Quid inhonestus accedis? quid sine reuerentia occurris? quid sine pudore vexaris? Quare virginis nostræ principia, corruptionis sine coarctas? Quamobrem initia pudoris exitu actæ procreationis infamas? cur integritatem diuinitate sacratam, humana coarctatione deturbas? nolo huius maiestatis vim irrumpas: ne possessionem Dei conuexare ausu pertentes: ne mansionem diuinitatis audeas præsumptione contemnere: ne domum Domini iniuriis corruptionis confodias: ne portam domus Dei eius in exitu clausam, à quocumque posse adiri contendas. Virtutum Deus est Dominus possessionis huius, Cœlorum rex, est possessor iuris istius. Omnipotens, est artifex ædificij huius. Solus egressor, & custos est portæ egressionis huius. Nemo cum illo

H h h h 3 ingres-

Matth. 10.

ingressus est, nemo egressus, in adeundo eam nemo socius: in egrediendo nemo sodalis. Qualiter introierit, nemo nouit: qualiter exierit, egressio sola cognoscit, absque ueste Deus (vt ita dicam) ingreditur, qui (vt certe dicam) carne uestitus egreditur: ad domum sui operis venit, carnis tantummodo uestem tulit. Idem qui venerat rediit, sed aliter quam inceserat, ipse inde processit. Hanc domum ingrediens non pudoris spolia tulit, sed egrediens integritatem donauit: à Domino quidem erat fundata, sed aduentu Domini nondum plena, nunciante angelo fundatoris sui cognouit aduentum, & nouæ congregationis admiratur accessum, habitatorem esse sibi cognoscit, & qualiter in additis agat plenè non penetrat. Verumtamen animi virtutes parat in officia virtutis, defert Domino debita iura conditionis, quod ille coelos præsidens iusserat, hæc in se recepto ministrat. Approbat se conditori suo mundam carnem, simulq; animam præparasse, quæ & spiritualia obsequia carnali filio detulit. Et dominum suæ carnis incorrupta, & incommutabili veritate vestiuit. Definito tempore, hunc qui venerat, egredi sentit, & placido egressionis læta processu aliter procedentem inspicit, quam accedentem sciuit. suæ carnis veritate hunc videt esse vestitum, & in se sui nitoris, ac pudoris integritatem minuisse non sentit, sed potius creuisse cognoscit: *Et paulò inferius eodem capite, hæc dulcissima scripsit: Ecce enim insolito modo, insolito usu, insolito ordine, insolito iure, in vna persona, in vno corpore, in vna conditione, in vna ætate, alternat honor matris, & virginis, & alternat pudor virginis, & matris: alternat in generante virginitas, alternat in virgine generandi facultas, & neutrum cedit vlli, & verumque in alterutrum deriuatur: & neutrum impeditur ab inuit em, & ambo præperant sibi. Vtrumq; seruat in proprio, vtrumque transit in alterum: quiaambo vnus, qui duo idem, quia diuersa*

Ibid.

id ipsum, quàm distinctum accidens, quia indiscretum concurrens, quia indiscretis superuentum. Non matrem virginitatis deserit Deus: nõ virginitatem materius impedit partus, & virginem non violata fœtus: & matrem nobilitat pudor virginis, & virginem nobilitat fœtus, & matrem non violat pudor virginis. Sicque matris, & virginis nomina nullis dissociata sunt casibus, nullis impedita difficultatibus, nullis læsa prouentibus, nullis dubia rebus. Indiscreta vtraq; inseparabilia vtraq;, indissociabile totum, indiuisibile totum. Accidit aliquando, vt esset mater, quæ virgo erat, aduenit vt generaret, quæ nusquam corrupta vsu generis maneret. Affluit vt parturiret, lege paritionis ignota. Occurrit, vt existeret in se illo integra, quæ in coniuge non existeret diminuta. Sed illud est inestimabile, illud incomprehensibile, illud inenarrabile, illud admirabile, illud inauditum, illud inuisum, illud inustratum, vt virginitas conceptu clarescat, vt partu virginitas comitetur, vt generatio adsignet virginem, vt virginitas probet matrem, matrem quoq; vt virginitas glorificet, virginem, vt grauitas matris ornent, vt decus maternam virginitas assequatur, vt decus virginem matris fecunditate seruetur: ita maternam virgo accipit veritatè; ita virginis gloria transit in genitricem: ita nomen genitricis accedit in virgine, sic venit, sic adfuit, sic occurrit, vt si matrem quæram, virgo est: si virginem quæram, mater est: si florem quæram, virginis est: si pudorè quæram, matris omninò est. *rursus post hæc capite tertio contra Iudæos & tela conijcit: quid dicis o Iudæe? quid proponis, quid astruis? quid obijcis? quid obiectas? ecce virgo nostra ex stirpe tua est, ex genere, tua est, ex radice, tua est, ex gente, tua est, ex populo, tua est, ex plebe, tua est, ex natione, tua est, ex origine, tua est. Verumtamen ex fide nostra est; ex reuerentia, nostra est; ex honorificentia, nostra est; ex laude, nostra est; ex glorificatione, nostra est; ex dilectione, nostra est; ex amore, nostra est.*

est, ex prædicatione, nostra est; ex præconio, nostra est; ex defensione, nostra est; ex vindicatione, nostra est. Quod enim tibi Spiritus sanctus de illa per Prophetas, prædixit, per oracula intimauit, per figuras innotuit, per præcedentia promisit, per subsequētia compleuit, te negante, te non credente, te abnuente, te respiciente, te resultante, te blasphemante, ego noui, ego credidi, ego sapio, ego ve-reor, ego honoro, ego glorifico, ego amplector, ego amo, ego diligo, ego prædico. Quia me gratia præuenit, fides impleuit, misericordia subsecuta est, amor prouexit, & rei huius gloria exaltauit. Te autem quæ perfidia auertit, quæ prauitas occupauit, quæ excitas adit, quis error obtinuit, quæ obstinatio indurauit? Dico, quare nō credis in genere tuo puerperam Virginem Mariam, quare non credis sine viro virginem concepisse? quare non credis proprium virginem gestare filium? quare non credis, sine viro virginem manere post partum? An illo mendaci genere illinitus, illo primæ perfidie veneno crapulatus, illo parentalis fallacie argumento confusus, illo infide persecutionis actu peruersus, illo antiquæ pettinacie munimento firmissimus in sacris literis, adolescentulam non Virginem parere posse caufaris? Planè mentiris, fallax es, & falleris, falso criminaris, falso proponis, falso contendis, falso arguis, falso defendis. Si enim (vt ais) iu-uencula non virgo parere posset, quod signum, sicut promisit daret Dominus? quod miraculum faceret? quid admirabile demonstraret? quid inuitatum ostēderet? si iu-uencula pareret, quod consuetudinis erat; si puella pareret, quod ætatis erat, quod mirabile fieret? si adolescens scemina parturiret, quod teneritudinis erat? si non impar matrimonio pareret, quod naturæ simul, & temporis erat? Cuius interdū maxima cura de spōsi manet electione sollicita? Cuius mens de futuræ coniunctionis est expectatione peranxia? cuius vota sunt secundum sodalium ex-

perientiam non incerta? Sed verè illud esset signum, si virgo pareret, & integra esset. Illud efficeret nouitatem, si virgo parturiret, & integra esset. Illud efficeret nouitatem, si virgo parturiret, & pudore nitesceret. Illud haberi admiratione condignum, si virgo generaret, & incorrupta confisteret. In illo ostendi miraculum, si humana conceptione fieret, quod humana natura nesciret. In illo dari signum, si nulli maritata viro, fieret patiens virgo. In illo rei stuporem fieri, si scemina, & virginalibus simul, & maternis inseru-iret officiis. In illo facti admirationem peractam iri, si vno mulier tempore lactaretur præmiis simul & pudoris, & prolis. *Ac tandem cap. 10. ad Archangelum Gabrielem sermonem dirigens, in hæc verba illum affatur: Tu sancte Gabriel, Angele Domini, qui mitteris ad Virginem Israel: qui venis ad matrem Domini: qui properas ad singulare virginum decus in mundo; enarra, quid incorruptius, quid sincerius, quid integrius, quid solidius inter virginitatem maternam, & conditionem angelicam: inter virginem fecunditatem, & angelicam formationem; inter incorruptibile virginum decus, & angelorum exordium? inter pudorem prole peractum, & angelicæ nobilitatis initium? Virgo, quæ fecundatur, & non corrumpitur, an angelica celsitudo, cuius pars in ruina prostratur? decus Virginum, quod post partum enitet, an nobilitas angelica, quæ post gloriam culminis damna sustentat in sociis? integritas materna, quæ post partum prolis concreuit in gloria Virginis, an conditio angelica, quæ detrimentis laesa est in eiectione? Beatitudo matris, quæ inde fit generatio Dei, vnde nescia corruptionis est Angelicæ plebis tuæ, quæ ante soliditatem incurrit diminutionem partis multitudinis suæ. Certum est quod angelorum castra superbia rupit, cuneos eorum præsumptio minorauit, plebes ipsorum prauitas diminuit, turmas ipsorum elatio collisit. Nam virginitatem Dominae*

D. Ildelph.

mæ

meæ genita proles, nec introiens, nec exiens læsit, nec concepta, nec nata violavit: nec eam, cum hospitaretur in illa, cristauit, nec illam cum egrederetur, in corruptione priuauit. Hanc ergo foeminam conceptio virginem reddit, hanc foeminam partus virginem seruat, hanc foeminam generatio virginem habet, hanc foeminam filius ita post exitum nouit, sicut ante conceptum inuenit. Et huius verè virginitas semper incorrupta, semper integra, semper illæsa, semper inuolata. Nam angelicæ forma naturæ, ante soliditatem fragilis, ante firmam eam habens, ante stabilitatem ruens, ante robur titubans, atque mutans. Hæc foemina satisfactionis vas est: æternitas virginittatis est. Mater Dei est. Sacrarium sancti Spiritus est, templum singulariter vnicum factoris sui est. *Accedat ad Auream hanc contexam catenam annulus Prudentij Marianam virginittatem in hunc modum decantis:*

*Intacta thalami virtus diuina puellam
Sincero afflatu per viscera casta mariat,
Incomperta oris natiuitas iubet, ut Deus
esse
Credatur Christus sit conditus, innuba
Virgo.
Nubis spiritui, vitium nec sensit amoris:
Pubertas signata manet, grauis intus, &
extra
Incolumis flores de fertilitate pudica
Virginittas, & prompta fides Christum bi-
bit aluo
Cordis, & intactis condit paritura late-
bris.*

Sedulius,

Sedulius item lib. 2. operis Paschalis, hæc eleganter, & compendiosè cecinit:
*Et velut in spinis mollis rosa surgit acutis,
Nil quod lædat habens, matremque obscu-
rat honore,
Sic Eue de stirpe sacra veniente Maria,
Virginis antiquæ facinus noua virgo pia-
ret,
Angelus intactæ cecinit, properata Ma-
ria
Et dictum comitata fides, utrumque puellæ*

*Sydereum mox implet omni, veramque
creator*

*Nascendi sub lege fuit: stupet innuba tenso
Virgo sinu, gaudetque suum paritura pa-
reniem.*

*Modernus auctor Canisius eruditione, & Canisius
styli grauitate antiquis scriptoribus non im-
par, præter multa, quæ aduersus hæreticos di-
spuitans adducit, hæc in comprobationem Ma-
rianæ virginittatis scripsit lib. 2. de Deipara
cap. 16. Queret autem aliquis, ubi, & quæ-
do iudicauit Ecclesia, ut de perpetua Dei-
paræ virginittate fides, & doctrina certa
constituatur? Respondemus, hoc dogma-
tis genus inter illa recenseri, quæ Apo-
stoli, nostræ fidei principes, viua voce
magis, quàm scripto (ut Basiliius, & Epi-
phanus comprobant) Ecclesiæ initio tra-
diderunt; quæque postò Ecclesia cum ad-
uersariorum procacitas, & publica vtili-
tas ita postularet, conceptis etiam verbis
contestata est. Exat liber non vulgaris
de Ecclesiasticis dogmatibus, Augustino
ascriptus, quilibet eam tandem, cum ex
aliis Patribus, tum ex Augustino primum
collegit; in quo etiam hæc fidei traditur
regula: Integra fide credendum est, bea-
tam Mariam Dei Christi matrem, & vir-
ginem concepisse, & virginem genuisse,
& post partum virginem permansisse,
Nec est blasphemix Heluidij acquiescen-
dum, qui dixit: Fuit virgo ante partum,
non virgo post partum. Hanc fidei regu-
lam repetit Isidorus Hispalensis (cui for-
tasse totus ille liber debetur, sicut etiam
inter eius opera legitur sub hoc titulo:
Liber de doctrina, & fide Ecclesiastico-
rum dogmatum:) Quid vero impe-
dit, quo minus ad perpetuam Deiparæ
virginittatem astruendam referamus,
quod Augustinus ad Laurentium scri-
bens affirmat? Totam, ait, consistit Ec-
clesiam, quod Christus de Virgine Ma-
ria nascatur. Mox verò lectorem admo-
net de legendo libro, quem nunc extate
non arboror & de virginittate sanctæ Ma-
riæ nisi fortasse sit cum illo vnus, & i-
dem, qui de sancta virginittate, ab e-
dem,*

dem, D. Augustino inscribitur, cuius mentionem quoque facit in libris Retractionum. iam vero Synodus, quae Nicæa secundo celebrata est, hunc proponit Athematisimum: Si quis non confiteatur: Sanctam semper Virginem Mariam propriè, & verè Deiparam, anathema sit: & vbi præterea legimus, *Mariam immaculatam*, & explicitè, *castitatis matrem* appellari, Nec temerè factura est, quod sancta hæc, & gloriosa semper Virgo dicitur in Concilio Constantinopolitano, sicut eadem, Dei genitrix, semperque virgo, & immaculata, in Laterana Synodo, quæ sub Martino Primo est habita, prædicatur. Ad hæc Sophronij epistola circumfertur, eaque dignam olim visa Patribus, quæ in Constantinopolitana Synodo recitaretur, atque approbaretur. Huius autem testimonio Mariæ virginitas illibata est, quam ante partum, in partu, & post partum intemerabilis præservauit. Postremo apud Ambrosium, epistola legitur multorum quidem Episcoporum nomine promulgata, & illos anathemate feriens, qui dixerint, immaculatam Christi genitricem Mariam concepisse quidem salutem virginitate, sed non peperisse. Ac rursus idem Ambrosius aliam scribit Epistolam, in qua confirmat iudicium Episcoporum, illos planè damnantium, qui Mariam post partum haud mansisse virginem, sed plures ex Iosepho generasse filios mentiebantur. Loquitur autem Ambrosius de Synodo Thelensi, cui & ipse dicitur interfuisse, quamque Syricius Pontifex confirmauerat. Accedit, quod solemnè Ecclesiæ ritu iam olim receptum, & probatum cernimus, vt contra Heluidianorum, Antidicomarianitarum, & Hæreticorum omnium linguas, mentesque blasphemias in templis publicè decantetur, quemadmodum Orthodoxos omnes de Maria sentire, & proficere par est: *Beata es virgo Maria, quæ omnium portasti creatorem: genuisti, qui te fecit, & in æternum permanes virgo.* Ac rursus: *Virgo Deum,*

& hominem genuisti, & post partum virgo inuoluta permanisti. Et complures quidem hymni de more veteri decantantur, in quibus eadem veritas publicè confirmatur, nimirum gratulante sibi Ecclesia de Mariæ perpetua virginitate, velut de monili preciosissimo. Hinc illud carmen ex Fortunato repetitum:

Radix esse iam floruit, & virga fructum In hymno,
edidit.
Fecunda partum protulit. De virgo mater mne seculi
permanet.

Actandem vltimum anulum huic catena adnectat Cardinalis Baronius, vir hoc nostro seculo pietate, & doctrina conspicuus, qui primo tomo *Annalium* in principia folio 38. hæc scripsit: Cum naturæ Dominus gignitur, naturæ legibus non tenetur, quæ conceperat sine viro, parit sine dolore, & quæ virgo semper fuerat ante partum, æquè permansit in partu, ac subinde eadem perseverauit post partum. Vnde in Ecclesia Dei à perpetua virginitate consecuta est cognomentum, nam quantumuis Dei mater esset, quo excellentior nullus est titulus, tamen nunquam nominari à maioribus consuevit sine superaddito cognomine Virginis; Vnde in hanc sententiam, hæc Epiphanius: O quis vquam, aut quo sæculo ausus, & proferre nomen sanctæ Mariæ, & interrogatus, non statim intulit Virginis vocem? Ex ipsis enim omnibus, epithetis, etiam virtutis signa elucet: dignitatis enim appellationem acceperunt iusti, vniuersique decenter, vt congruum fuit: & Abraham quidem impolitum est epitheton, amicus Dei, & non dissoluetur: Iacob verò, vt Israel vocetur, & non alterabitur; Apostoli, Boanerges, hoc est, filius tonitru, & non relinquetur, & S. Mariæ vox, Virgo, & non mutabitur, impolluta enim permansit, & sancta, hæc Epiphanius. Quæ ergo in partu, & post partum Virgo diuina virtute permansit, æquè sine dolore parturit, nec aliquo indiguit obstetricantis obsequio: sed ipsa genitrix, & obstetrix deuorum dilectæ soboli

exhibet clientelam, attrectat, amplectitur, iungit oscula, porrigit mammam: totum negotium plenum gaudio, nullus dolor, nulla naturæ contumelia in puerperio, hæc apud Cyprianum, nihil sanè communè cum cæteris mulieribus habuit, ut non sicut illæ, peccati pœna ita exposcente, cum dolore pareret, vel quæ partum sequuntur, experiretur molestias lassitudinis: hinc. & S. Zeno Episcopus Veronensis de his agens, hæc ait: Non mater eius, tanti partus pondere exhausta, totis pallens iacuit resoluta visceribus: non filius matris, aut suis est vllis sordibus delibutus; neque enim reuera aliquid circa se habere posset immundum, qui humani generis peccata, sordes, & maculas venerat mundaturus: denique purgationes, quæ sunt tarditate periculose, nullo puerum maternorum viscerum, secutæ sunt damno; nulla adhibita rudifera, sucto more, fomenta, neque enim fratres, his poterat indigere, quæ accipere in uterum meruerat animarum omnium Saluatorem. Hæc ille. Quæ autem mox subdit de pœna incredulæ obstetricis, & fopitate eidem restituta; haud dubium ex apocryphis est mutuatus, sic enim ait: Maria incorrupta concepit, post conceptum Virgo peperit, & post partum virgo permansit. Obstetricis incredulæ periclitantis enixa in testimonium reperta eiusdem esse virginittatis, incenditur manus, qua tacto infante, statim edax illa flamma sopitur: sicque illa medica feliciter curiosa, dum admirata mulierem virginem, admirata infantem Deum, ingenti gaudio exultans, quæ curatum venerat, curata recessit. hæcenus Zeno; sed non aliunde, ut diximus, quàm ab apocryphis accepta. Refelluntur, prædicta de obstetricis obsequio ex his, quæ Athanasius scribit his verbis? Quæ sine dolore aliquo mater fuit, eadem & obstetricis munere sancta est, cum à nulla muliere didicisset: non enim permisit quemquam impatis manibus attrectare partum ab omni labe purum: illa per se

Apud Cypri.
de ape. card.
in nat. Christi.

S. Zen. Epif.
ser. 6. de
601.

adibam. ser.
de natin.
Christi apud
Xip. 10. 3.

cum, qui ab ipsa, & pro ipsa genitus est, suscepit, pannis inuoluit, & in præsepio reclinauit, cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA XIII.

Omnia, quæ tam Gentiles, quàm Iudæi, & Hæretici aduersus integerrimam Mariæ Virginitatem obiecerant, inania, & sutilia esse demonstrantur.

VM D. Ildelphonus in li. D. Ildelphi de perpetua Virginitate Mariæ, & eius partitione c. 1. dicat: Pro ea contra hæreticam prauitatem dimicare, ac vincere, opus est Spiritus sancti, qui eam obumbravit, ut sine coitu viri, & sine vlla corruptione Deum, & hominem pareret, virgoque semper maneret. Iam licet mihi (quamquam non nihil concionatorij muneris limites transilire videar) ut qui hucusque diuini Spiritus (ut agitor) fauente aura, quibus potui argumentis, & monumentis perpetuam Dominæ meæ Deiparæ Mariæ virginittatem constabiliui, eandem ab Hæreticorum calumniis, & cauillis nunc acerrime vindicem, Impudentissimi Hæretici vehementer in illam debacchati sunt, diuersimode tamen; nam Ebionitæ (teste Diuo Clemente lib. 6. constit. cap. 6.) & D. Clemente Corinthus, & Carpocrates (ut referunt Corinthum, Diuus Irenæus cap. 26. & Tertull. lib. de Carpocrate præf. hæreticorum cap. 38.) in ea sacrile. D. Irenæus ga fuerunt sententia, ut dicerent, Virginitatem concepisse ex Iosepho, quem putabant esse verum patrem Christi Domini. Alij verd, ut Iouiniani (auctore Diuo Augustino lib. de hæresibus cap. D. August. 82 & lib. 2. contra Iulianum, sedè in principio) & Gualterus cum multis eius Gualterian. assechs (ut scribit Tritthemius in Chron. anno